

Austatud lugeja,

Autoriõigus on muutunud popiks teemaks, seda nii teoorias kui praktikas. Tegemist on meie elu loomuliku nähtusega, sest kõik me oleme ju lõppkokkuvõttes loojad ja autoriõiguste omajad.

Eesti autoriõigusel on pikk ajalugu, kuid see on mõnevõrra vastuoluline. Vastuoludele vaatamata tähistame sellel aastal ja selle Juridica numbriga kolme juubelit: 75 aastat Eesti ühinemisest Berni konventsiooniga, 70 aastat esimese Eesti autoriõiguse organisatsiooni – autorikaitse ühingu – loomisest, 10 aastat Eesti kõigi aegade esimese päris oma autoriõiguse seaduse vastuvõtmisest ja jõustumisest. Eesti autoriõiguse ajaloos ei saa märkimata jätta ka sel suvel 10-aastast juubelit tähistanud Eesti Vabariigi põhiseadust. Meie põhiseaduse alusel loetakse autorite õigused kodanike põhiõiguste hulka sarnaselt õigusega omandi kaitsele. Selline erisäte põhiseaduses ei ole arenenud riikides just tavaline nähtus.

Viimased 10 aastat ongi olnud kõige tulemuslikumaks perioodiks Eesti autoriõiguse arenguloos. Ja enamus tänastest Juridica autoreist on olnud ja on seotud autoriõiguse tänapäevase arenguloo kujundamisega.

Autoriõiguse teemasid on viimase 10 aasta jooksul aktiivselt uuritud mitme teadusprojekti raames. Sellega seoses on tänaseks avaldatud kaks intellektuaalse omandi temaatikale pühendatud õigusajakirjade eriväljaannet. Järgmisel aastal on autoriõigusest valmimas üks doktori- ja magistritöö. Viimase viie aastaga on tunduvalt suurenenud nende tudengite hulk Tartu Ülikooli õigusteaduskonnas, kes soovivad autoriõigusest oma kursuse- või bakalaureusetööd kirjutada.

Autoriõigus puudutab üha enam ka praktiseerivaid juriste: iga päevaga tekib juurde mõni uus vastamist vajav küsimus autori õigustest. Autoriõigus ei jäta külmaks kõmujahil olevaid ajakirjanikkegi.

Käesolev Juridica number annab võimaluse vaadata nii Eesti autoriõiguse lähteid kui ka tänaseid probleeme. Heiki Pisuke annab oma artiklis Eesti autoriõiguse kujunemine ja areng aastani 2002 põhjaliku ülevaate eesti autoriõiguse vastuolulisest ajaloost. Kadri Aua peatub oma artiklis „Autorikahju olemus ja liigid“ autoriõiguste rikkumisega tekitatud kahjuga seotud praktilistel küsimustel. Kirke Saare artikkel „Arhitekti loometöö tulemuste õiguskaitse“ puudutab arhitektuuriteose originaalsusega seonduvaid aspekte. See artikkel põhineb käesoleva aasta kevadsemestril K. Aua juhendamisel kaitstud bakalaureusetööl „Arhitektuurilooming ja autor“. Kärt Hinnokilt on artikkel „Autoriõiguse asjatundjate komisjoni loomine, pädevus ja senine tegevus“. Anne Kalvi artiklis „Kultuuritööstuse olemus ja selle osatähtsus rahvamajanduses“ analüüsitakse, miks on vaja hinnata kultuuritööstuse panust rahvamajanduse koguprodukti.

Head lugemist soovivad

Heiki Pisuke

Anne Kalvi